

## Kinder- en Jeugdboeken

### Zondagsschoolboekjes

#### Recensie

Auteur: E. Gerdes

Titel: De satijnen das of uit de diepte in de hoogte

Druk: 4

24 blz.

Een vlugge, doch hoogmoedige jongen komt, na het eindigen van zijn schooljaren, als loopjongen bij een manufacturier. Zijn moeder, een Godvreezende vrouw, heeft hem op het hart gedrukt, stipt eerlijk te zijn en hem op de alwetendheid Gods gewezen. Door een oneerlijke vrouw wordt hij verleid, allerlei zaken, ook een satijnen das, zich toe te eigenen, en aan haar voor geld af te staan. Dit wordt ontdekt en Hendrik komt in de gevangenis. Hier is een godvruchtig cipier, die met hem spreekt en hem een Bijbel geeft. Het hart van den knaap wordt verbroken; hij komt tot hartgrondige belijdenis van zijn schuld en vindt verzoening in het bloed van Christus. "Die rijk willen worden, vallen in verzoeking en in den strik" (1 Tim. 6: 5). Dit te laten zien is de strekking dezer kleine, doch uitnemende vertelling, vol waarschuwing en Christelijke vermaning. Het zondige en gevaarlijke van hooggevoelendheid treedt duidelijk in het licht. Goede lessen worden hier der jeugd medegegeven en de Schrijver blijft niet achter, om overal het licht van Gods Woord te doen schijnen. Zoo wordt meteen - en dat is een voortreffelijke eigenschap van een kinderboekje - de Schriftkennis vermeerderd. Als wij op enkele vlekjes wijzen wilden, zou het zijn op de uitdrukking pag. 21: "Niemand behoeft meer te vreezen, dat de eeuwige Rechter ons zal schuldig verklaren; wij zijn vrijgesproken door de vrijwillige plaatsbekleeding van Jezus". Deze uitspraak is te algemeen. Het gebed van Hendrik op blz. 23 gaat voor een jongen van 15 jaar wel wat hoog. Ook speet het ons, met geen enkel woord iets van het verbond der genade te vernemen. Evenwel is dit boekje om zijn kostelijker inhoud en sierlijken vorm zeer te prijzen. Onder de vele boeken en boekjes, door den gevierden auteur geschreven, neemt het een waardige plaats in. Dat er een vierde uitgave van verschijnt, is ongetwijfeld eene aanbeveling.

Boekbeoordeling van Kinderlectuur voor de Zondagsschool door de Commissiën van "Jachin", 1903

-----

Auteur: E. Gerdes

Titel: De satijnen das of uit de diepte in de hoogte

Druk: 5

24 blz.

Hendrik, zoon van een godvreezende moeder en van een wel burgerlijk-braven, maar voor God en Zijn dienst tamelijk onverschilligen vader, komt als flinke, oppassende knaap, in alles goed ontwikkeld (vooral ook in de kennis van Gods Woord), als loopjongen in dienst der heeren Battiani, die groote manufacturen-magazijnen hebben en bij wie hij kans heeft later op het kantoor te komen, veel geld te verdienen, hooger en hooger te klimmen op de maatschappelijke ladder, enz. Doch moeders vrees wordt maar al te spoedig bewaarheid; de hoogmoed speelt den jongen parten en de verleiding om zich het goed zijn er meesters toe te eigenen, wordt hem te machtig. Hij komt ten slotte in de gevangenis terecht. Doch de cipier, die - bij uitzondering - een innig-vroom man is, wordt

in Gods hand het middel om den knaap tot verootmoediging en bekeering te brengen. Als een nieuw mensch komt hij uit de gevangenis in de armen zijner moeder terug. Jammer dat het hier en daar wat onwaarschijnlijk klinkt. Vooral het door den cipier afgeluisterd gebed van den bekeerling is wat te theatraal. (Blz. 23). De strekking van 't verhaal is, te doen zien, hoe hoogmoed komt voor den val en eigengerechtigheid beschaamd uitkomt, maar ook hoe God den nederige genade geeft en den gevallen, die zich voor Hem verootmoedigt, weer opricht. Taal en stijl zijn vrij goed. De stijl munt niet uit. Er komen nu en dan zinnen, die aan lappendekens doen denken (Blz. 5 bovenaan en 10 onderaan bijv.). Op blz. 8 eindigen twee op elkaar volgende zinnen met hetzelfde woord : »weerstand«. De visie op diezelfde bladzij is ook wel wat vreemd: een jongen, die achteruittreedt, daardoor struikelt, tegen een paal valt en .. met zijn neus op de steenen rolt! De zin op blz. 16 : »Al het bidden en smeeke«, enz: loopt ook niet goed. Dit alles neemt niet weg, dat het boekje wel kan aanbevolen voor niet te jeugdige leerlingen (14 à 16 jaar).

Boekbeoordeling in bijblad van "De Christelijke Familiekring : tijdschrift voor zondagsschool en huisgezin", 1911  
-----

Auteur: E. Gerdes

Titel: De satijnen das of uit de diepte in de hoogte

Druk: 5

24 blz.

Gekl. geïll. omslag en 1 zwart plaatje. Prijs 10 cent. Een verhaal, dat naar den vorm wel wat verouderd, maar naar de strekking zeker voor onzen tijd nog geschikt is. Hendrik Koelens, een geldgierige jongen, door zijn eierzuchtigen vader op een groot magazijn geplaatst, komt er toe, om te gaan stelen, eerst enkele restanten, dan gtoote stukken, en ten slotte ook een dure satijnen das. Een uitdraagster verleide hem, en zette hem van kwaad tot erger aan. Toen eindelijk zijn diefstal bekend geworden was, moest hij voor zijn vergrijp in de gevangenis boeten. In de eenzaamheid kwam hij langzamerhand tot ware boetvaardigheid en tot waarachtige bekeering. Wel vlot verteld, doch wat ordinair. Voor kinderlectuur niet frisch genoeg meer, al zullen de jongens het zonder moeite aanstonds begrijpen. Gerdes heeft boekjes geschreven, die nooit verouderen zullen; doch tot deze kan dit werkje niet worden gerekend. Niettegenstaande het hier en daar wat onnatuurlijk is (het gebed op blz. 23), heeft het een uitnemende bedoeling. De strekking, dat onze kinderen toch niet boven hun stand zullen opgevoed worden, dat zij niet geprikkeld moeten worden om te staan naar "hooge dingen," kan met name in onzen tijd voortreffelijk genoemd worden. Het waarschuwt ook tegen het steunen op eigen kracht en tegen de macht der verleiding. De beschrijving, hoe Hendrik tot zijn zonde kwam, er mee voortging, er onder verkeerde, is zielkundig juist te achten; en niet minder de vermelding van zijn geraken tot boete en berouw, onder de wijze leiding van den cipier. Voor de geestelijke strekking van dit verhaal en voor de ernstige manier, waarop het de ware bekeering voorstelt, hebben wij grooten lof. Wij geven daarom dit boekje op zijn vijfden rondgang gaarne onze aanbeveling mede.

Boekbeoordeling van Kinderlectuur voor de Zondagsschool door de Commissiën van "Jachin", 1911  
-----

Auteur: E. Gerdes

Titel: De satijnen das of uit de diepte in de hoogte

Druk: 7

32 blz.

G. O. 4 t. d. t 20 cent. Een verhaal, dat naar den vorm wel wat verouderd, maar naar de strekking zeker voor onzen tijd nog wel geschikt is. Hendrik Hoelens, een geldgierige jongen, door zijn eierzuchtigen vader op een groot magazijn geplaatst, komt er toe, om te gaan stelen, eerst enkele restanten, dan groote stukken, en ten slotte ook een dure satijnen das. Een uitdraagster verleidde hem, en zette hem van kwaad tot erger aan. Als eindelijk zijn diefstal bekend geworden is, moet hij voor zijn vergrijp in de gevangenis boeten. In de eenzaamheid komt hij langzamerhand tot ware boetvaardigheid en tot waarachtige bekeering. - Wel vlot verteld, doch wat ordinair. Voor kinderen niet frisch genoeg meer, al zullen de jongens het zonder moeite aanstonds begrijpen. Gerdes heeft boekjes geschreven, die nooit verouderen zullen; doch tot deze kan dit werkje niet worden gerekend. Niettegenstaande het hier en daar aan onnatuurlijkheid lijdt (b.v. het gebed op blz. 31), kan de uitnemende bedoeling geprezen worden. Het waarschuwt tegen het steunen op eigen kracht, en met ernst wijst het op het gevaar van verleiding. De beschrijving, hoe Hendrik tot zijn zonde kwam, ermee voortging, eronder leefde is zielkundig juist; evenzeer de vermelding van zijn boete en berouw. Voor de ernstige wijze, waarop het de waarachtige bekeering bespreekt en voorstelt, hebben wij grooten lof. We bevelen het bij zijn zesden rondgang opnieuw aan.

Boekbeoordeling van Kinderlectuur voor de Zondagsschool door de Commissiën van "Jachin", 1929

-----